

**«Протиставлення добра і
зла в оповіданні «Федько-
халамидник» Володимира
Винниченка»**

5-Г клас

**Вчитель: Брижко Марина
Юріївна**

Добрий ранок!
Добрий день!
Вже почався новий
день!
Рано-вранці сонце
встало і проміння
нам послало!
Ми вітаємо вас,
працювати час!

**Емоційне налаштування.
Квіти настрою.**

Тема уроку: «Протиставлення добра і зла в оповіданні «Федько-халамидник» Володимира Рижинського»

- Мета уроку:

навчальна - формувати предметні компетентності:

- комунікативно-мовленнєву – удосконалювати вміння висловлювати власні думки щодо певного кола питань власне читацьку – сприяти формуванню вмінь давати особистісну оцінку прочитаному на основі читацьких вражень та авторської позиції; добирати цитати з твору на підтвердження власних думок;
- ціннісно-світоглядну – формувати вміння визначати й аргументувати оцінне ставлення до прочитаного (творчо-діяльнісну – формувати інтерес до розв'язання проблеми творчо; навички образно-асоціативного мислення;
- рефлексивну – формувати здатність здійснювати самоконтроль і самооцінку власної діяльності;

- особистісну – формувати вміння виявляти власну творчу самостійність, організовувати власну діяльність;

- інтелектуальну – формувати вміння працювати з різного роду інформацією

розвивальна - розвивати ключові компетентності:

- соціальну – розвивати вміння працювати в групах, спілкуватися;

- інформаційно-пізнавальну – удосконалювати прийоми самостійного здобуття знань, активізувати бажання й необхідність працювати в умовах постійного пошуку інформації;

- самоосвіти й саморозвитку – розвивати навички самоосвітньої роботи, пошукової діяльності;

- здоров'язберігаючу – формувати й розвивати навички збереження здоров'я

виховну -виховувати почуття власної гідності, порядність і вірність, високі моральні якості та духовні цінності, сприяти вихованню чесних, гідних, справедливих людей.

Епіграф до нашого сьогоднішнього уроку – слова Ліни Костенко «Віддай людині крихітку себе. За це душа поповнюється світлом.»

- **слова Василя Симоненка з поезії**
«"Найогидніші очі порожні..."»

Найогидніші очі порожні,
Найгрізніше мовчить гроза,
Найнікчемніші дурні вельможні,
Найпідліша брехлива сльоза.

Кінець 19 століття “Станція
Володимира Винниченка”.

Елисаветградъ. № 15.
Новская ул.

Елисаветградъ № 15.

Невская ул.

ВНДЪ ЕКАТЕРИНАГРАДА.

Володимир Винниченко

(1880—1951)

Иванов, Иван

Семейство Ивановых
вместе с детьми
в 1900 году

Семейство Ивановых
вместе с детьми
в 1900 году

Семейство Ивановых

Семейство Ивановых
вместе с детьми
в 1900 году

Семейство Ивановых
вместе с детьми
в 1900 году

ФАКТОРСКАЯ КОМПАНИЯ

Учреждена в 1880 году

Иванов, Иван	Семейство Ивановых
Семейство Ивановых	Иванов, Иван

Семейство Ивановых
вместе с детьми
в 1900 году

ГЛАСА ВЕТГРАДСЬКА
ГІМНАЗІЯ

КНИГА I

Епоха хх століття

Станція «Мозкова атака»

- 1.Хто головний герой оповідання?
- 2. З ким жив Федько?
- 3.Як жила їх родина?
- 4. Що робив батько з Федьком за провину?
- 5.Слово халамид ник означає....
- 6.За що батько давав Федькові гроші?
- 7.Хто такий Толя?
- 8. Як жила родина Толі?
- 9.Що робив Толя під час дощу?
- 10. Чи жалівся Толя на Федька своїм батькам?
- 11.Чи тягнув Федько Толю на річку?
- 12. Чи вдалося Федькові перейти по крижинам?
- 13. Хто поліз рятувати Толю на крижині?
- 14.Що трапилося з Федьком після купання в крижаній воді?
- 15.Реакція батьків Федька на ситуацію на річці?
- 16.Кого забрав Толя після смерті Федька у його батьків?

Станція «Ланцюжок подій»

станція «Зарядка для очей»

Станція «*Мова - втілення думки*»

Халамидник - бешкетник,
витівник, розбійник,
розбишака, харцизник,
шибайголова, відчайдух,
босявка, зараза,
сибір'яка...

Контраст

- **Контраст** (фр. *contraste* — протилежність) — різко окреслена протилежність у чомусь: рисах характеру, властивостях предметів чи явищ. В основі має антитетичний принцип світосприйняття. Цей прийом був здавна відомий народній свідомості, зафіксований, зокрема, у фольклорі (казка "Правда і Кривда"), у мистецтві та художній літературі.

Прислів'я

- *1. Не одяг красить людину, а добрі справи.*
- *2. Не по словах судять, а по вчинках.*
- *3. Тихий-тихий, а у вухо влізе.*
- *4. Сила та розум – краса людини.*
- *5. У тихому болоті чорти водяться.*
- *6. У лиху годину узнаєш вірну людину.*
- *7. Святе та боже – на чорта схоже.*
- *8. Аби душа чиста, а постולי нічого.*

1990 M-1

БАГАЖНИК

017

94493

1990 M-1

1990 M-1

«Хвилинка відпочинку» або «Фізкультхвилинка»

Станція – «Проблематика»

- 1 Чи простими були стосунки Федька з батьками?
- 2. Ким був Федьків батько?
- 3. Ким був Толин батько?
- 4. Чи правильно господар будинку ставився до сім'ї Федька?

Бідність – це не порок.

- **вірш Роберта Бернса «Чесна бідність»**

- Хай бідні ми, хай злидні ми,
- Не маємо нічого,
- А будьмо чесними людьми
- Й не біймося нікого.
- Нічого, нічого,
- Що ми звання простого!
- Звання — лиш карб, людина — скарб,
- Цінніший від усього.
-
- Хоч ми їмо черстві шматки,
- Вдягаємось убого,
- А в багача булки й шовки —
- Ми людяніш од нього.
- Нічого, нічого,
- Що ми живем убого,
- А чесним бути в бідності —
- Найвище од усього.

Сценка

Іван Драч «Хіба чекати плати за добро?»

- Хіба чекати плати за добро?
Нехай в руці зламається перо,
Нехай твоя зламається рука,
Що за добро добра собі чека!
Добро твориться просто – ні за так.
Так, як цвіте і опадає мак,
Як хмарка в'ється і сміється пташка,
Як трудиться мурашка-горопашка.
Хай сіє зерна скрізь метка рука,
І в океан добра тече ріка,
І не зросте із нього ковила...
Лиш так змагаймо океани зла

Що таке добро?

Добро́ — категорія етики, якою
ПОЗИТИВНО ОЦІНЮЮТЬ певну поведінку,
явища чи події. Добро — благо,
моральне, правильне, стверджувальне,
ПОЗИТИВНИЙ початок

Зло — щось погане, протилежне добру. Все, що викликає в нас незадоволення, огиду, або взагалі оцінюється нами негативно і протиставляється благу.

«Доброта».

- Добрим бути — зовсім це не просто.
- Не залежить доброта від зросту,
- Не залежить доброта від віку,
- Добрим треба бути нам довіку.
- *Приспів:*
- Тільки треба, треба добрим бути
- І в біді про друга не забудь.
- І закрутиться земля скоріш,
- Якщо будем ти і я добріш.

Проблематика оповідання “Федько – халамидник”

Проблема
батьків і
дітей

Проблема
протистоя-
ння добра
і зла

Проблем
а багатих
і бідних

Станція «Характеристика образів»

Федько	Толя
Це був чистий розбишака-халамидник; Там шибку з рогатки вибив; там синяка підбив своєму «закадишному» другові.	Толя був син хазяїна того будинку, де вони жили. Це була дитина ніжна, делікатна, смирна.
Спокій був його ворогом	Він завжди виходив на двір трошки боязно... соромливо посміхався своїми невинними синіми очима.
...перший по силі на всю вулицю.	...бідненький Толя приходив додому задрипаний, подраний, з розбитим носом. Увечері Толя хворий, гарячий лежить у постелі...
Руки в кишені, картуз набакир, іде, не поспішає.	Мати про Толю: «То дитина благородна, ніжна, а ти (про Федька) мужичня, «мурло ти репане».

Федько	Толя
А давай об заклад, що перейду на той бік.	Толі холодно й страшно. Толі зробилося страшно... ноги ослабли, сковзались по льоду. Толя розтерявся...
Федько відвів очі від Толі, похилився і тихо сказав: - Повів.	Йому було цікаво подивитись, як будуть ховати Федька-халамидника.
...він раптом вертається і віддає змія.	Толя одійшов од вікна, перекрутився на одній нозі й побіг гратися з чижиком.
Федько брехати не любить.	Папочко!.. Мамочко!.. Я не винен!..
Не любить також Федько товаришів видавати.	
А Федько справді щось надзвичайне виробляв на річці. Ловкий хлопчак, що й говорити	

Гронування

Федько	Толя
Добро	Зло

Правильні відповіді:

Федько	Толя
Добро	Зло
Правда	Брехня
Сміливість	Боягузтво
Чесність	Підлість
Активний	Пасивний
Давав	Брав
Веселий	Понурий
Відвертий	Потайний
Грубий	Делікатний
Людяний	Негідний
Жвавий	Повільний
Симпатія	Антипатія
Світло	Темрява

21 століття.

★ КИВСТАР

университетський міський парк

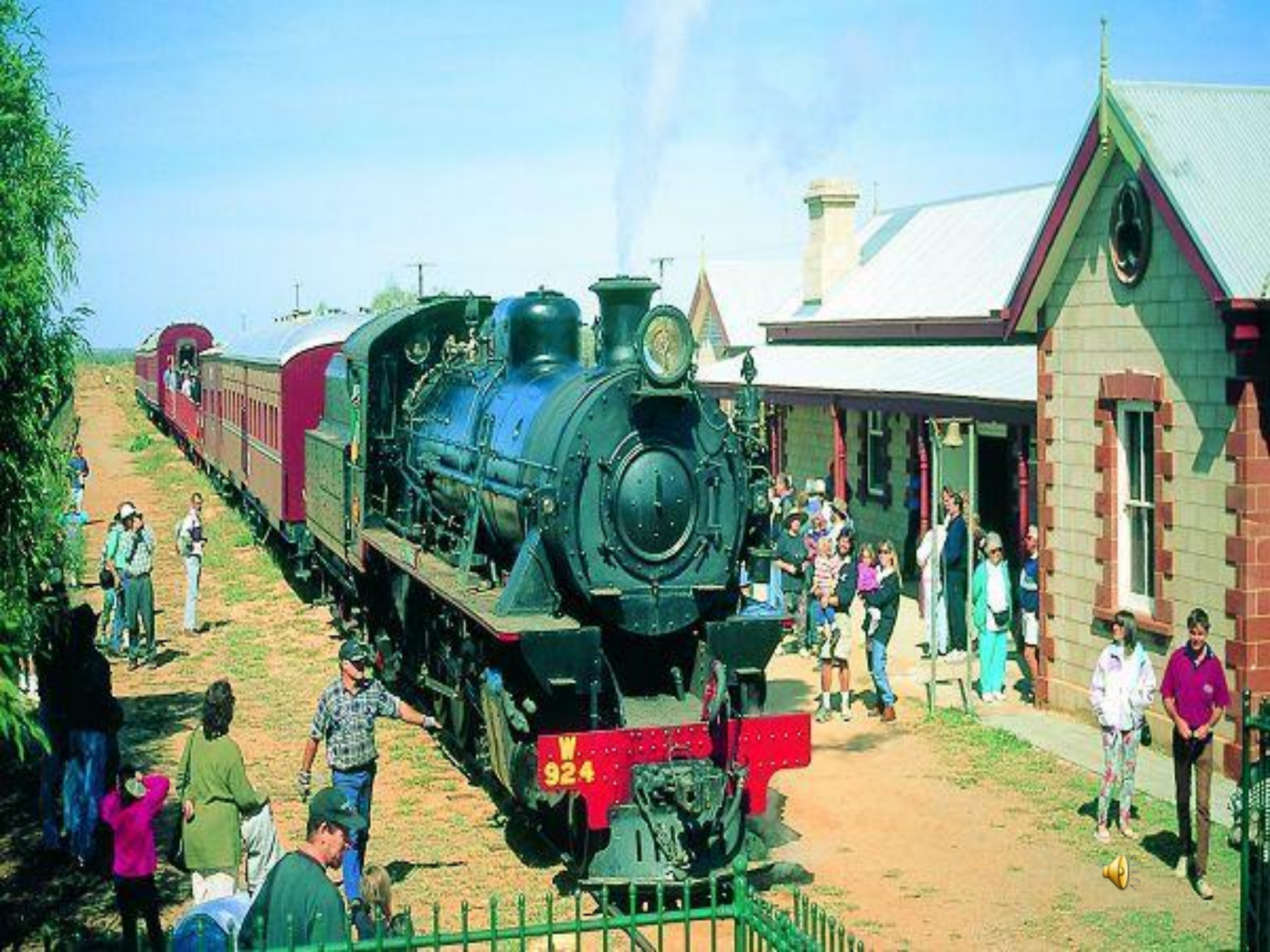

Станція «Мозковий штурм» або робота в парах.

- 1.) А зараз уявіть, що ви знаходитесь на березі річки, по якій іде крига. Подумайте, які слова, знаючи тип характеру обох підлітків, ви б сказали хлопцям, щоб зупинити їх, застерегти від необдуманих кроків, попередити події, які призвели до трагедії.
- 2.) Яка людина могла б виростити з Федька, а з Толі?
- 3.) Чому навчило вас це цікаве оповідання?
- 4.) Чи хотіли б ви мати такого друга, як Федько?

Станція « Закріплення вивченого »

Мікрофон

- 1) Як ставилися люди до Федька і Толі?
- 2) Як ви думаєте, чому всі навколо вважали Федька розбишакою, а Толю чемною дитиною?
- 3) Невже вони за виразом очей хлопчиків не змогли побачити їхньої суті?
- 4) Хочете сказати, що діти носили маски?
- 5) Чи сподобався вам головний герой оповідання? Чи справді невинуватим, безвідповідальним розбишакою був Федько?
- 6) Як пояснити ставлення батьків до витівок сина? Чи любили вони Федька ? Хто більше розумів його - батько чи мати?
- 7) Які почуття заволоділи Толею, коли він узявся повторити перехід Федька через крижини? А які Федьком, коли він уперше в житті сказав неправду?
- 8) Коли найвиразніше розкривається суть людської особистості Толі і коли - Федька ?

Удаване і справжнє в персонажів оповідання “Федько-халамидник”

Федько

Удаване

- Жорстокість
- Схильність до збитків, розбою

Справжнє

- Сила волі
- Мужність
- Доброта
- Порядність

Толя

Удаване

- Смирність
- Делікатність
- Гідність
- Слухняність

Справжнє

- Егоїзм
- Підлість
- Жорстокість
- Схильність до провокації
- Обмови

Чи актуальний цей твір сьогодні?

- актуальний
(від лат. actualis – справжній, теперішній, сучасний)
  1. Важливий у даний момент, злободенний, назрілий.
  2. мовозн. Той, що має реальне значення і функцію в даному висловлюванні.

Станція “Рефлексія почуттів”

- Незакінчене речення:
- « Урок допоміг мені...» ,
- « Оповідання змусило мене задуматись над тим, що ...» ,
- « Мені сподобалось...»
- « Я зробив такий висновок..»
- “Сьогоднішній урок наштовхнув мене на думку...”

«Якщо друг не сміється, ти ввімкни йому сонце..»

- Якщо друг не сміється, ти ввімкни йому сонце,
Ти ввімкни йому зорі - це так просто.
Зразу виправ помилку і замініть усмішка
Всі журливості й сльози - це так просто.

П-в:

І неділя, й субота,
Дружба - це не робота,
Дружба - це не робота.

Друзі є, а для них
Не буває вихідних.
Друзі є, а для них
Не буває вихідних.

2. Якщо щастя прилине - поділи на частини
І роздай усім друзям - це так просто.
А коли буде треба, друзі прийдуть до тебе,
Щоб ввімкнуть тобі зорі, або сонце.

. Само -, і взаємооцінювання.

- «Я сьогодні молодець, бо....».
- «Найкраще на уроці працювали..., тому що....».
- «Їм допомагали....»,
- « Гарною була відповідь...»,
- «Сподобався виступ...»,
- «Доречними (правильними) були слова..»

Станція « Домашнє завдання» (на вибір)

Скласти усний твір
на тему: “Які
моральні якості
роблять людину
душевно багатою?”
(на прикладі
головних героїв:
Федька і Толі).

Уявити собі
щасливу
розв'язку твору,
де б все
закінчувалося
добре.

Мария Кац

До побачення! Дякуємо
ВСІМ!!!

